

Neletta Van Heuven

DE DOVEMAN

Uitgeverij Aspekt

OP MIJN UITVAART

O, de dragers, ze zullen
mijn moeheid voelen

Láátste rustplaats,
zei u?

Eérste, zal je
bedoelen.

Lévi Weemoedt

DE EERSTE DAG

Vera heeft de allermooiste kamer van het hotel geboekt, de bruidsuite, voor haar alleen. Voor de laatste zeven dagen van haar leven.

Haar Mini One hobbelt over de kasseien van de Eeuwigelaan. Aan weerszijden doemt de ene na de andere kapitale villa op achter ontbladerde bomen.

Met hun overvloedig woekerende rododendrons proberen ze hun onthutsende rijkdom vergeefs te onttrekken aan het oog van de gewone man. Of de gewone vrouw, zoals ik, denkt Vera sceptisch.

“Nou ja,” schampert ze hardop, “gewoon? Wie haalt het in haar dolle hoofd om God Zelf uit te dagen?”

Een mistroostig lachje krult haar mond.

Tot nu toe werd zij uitgedaagd, door het leven, het lot en God.

Een leven lang liet ze gelaten alle lotgevallen over zich heen denderen, om vervolgens als een tuimelaartje weer overeind te komen. Veerkracht was haar weermiddel, zelfbeheersing haar dope. Vanaf vandaag geeft ze tegengas, keert ze de rollen om.

Ze komt in opstand tegen het onrecht, haar aangedaan, tegen de funeste gevolgen daarvan en tegen het onverteerbare zwijgen van wie of wat ‘God’ heet.

God schiep de wereld in zeven dagen, zij zal afscheid nemen van zijn wereld, eveneens in zeven dagen. Het is te theatraal om te beseffen, maar ook onherroepelijk.

Intussen slaat ze niet één huis over. Huizen boeien haar van kind af aan. Moeiteloos stelde ze zich haar leven voor in een vriendelijk ogend boerderijtje of een statig landhuis. Een thuis.

Met een prins op welk paard dan ook.

Architectonische schoonheid kon haar bekoren, tot tranen toe ontroeren zelfs. Nu registreert ze de ingenieuze vondsten, vormen, lijnen en kozijnen, zonder enig gevoel.

Ze weet wie er wonen. De ceo's, de succesvolle bobo's die het gemaakt hebben in dit leven, wat 'het' en 'gemaakt' ook moge behelzen. Ze is er thuis geweest. Hun status valt af te lezen aan de kubieke meters van hun woning, de hectares van hun erf, hun horloges en de schoonheid van hun eega's. Maar wie let op de details van hun innerlijk behang, ziet dat het saldo van hun bankrekening soms omgekeerd evenredig is aan de armoede van hun ziel.

De kleinste details verraden de grootste geheimen.

Alles toont zich vroeg of laat.

Op de parallelle fietspaden ziet Vera de in Versace en Armani gestoken echtgenotes aan de wandel, balancerend op Prada pumps. De een met een dobermann pinscher aan de lijn, de ander met een opgedirkte chihuahua in Burberry hansopje op haar arm, afgekeken van Paris Hilton, hun mode-icoon. Hier en daar staan ze te kletsen met elkaar, om hun façade op te houden of hun frustraties te delen.

“Wat moet je ook op zo'n ellenlange dag vol ledigheid,” mompelt Vera boven het gebonk van de keien uit. “Je hebt manlief in zijn Bentley uitgezwaaid, je personeel geïnstrueerd, maar ach, je golfafpraak valt pas in de middag. Vroeg of laat rand je de tuinman of de dakdekker aan.”

Haar gedachten dreunen verder.

Hun luxelevetje opgeven is geen optie. Die echtgenoot komt geheid weer veel te laat thuis van zijn gewichtige vergaderingen, echt vergaderd of zogenaamd. Meestal zogenaamd. “Er kwam iets tussen, schat.” Nee, *zij* kwam er tussen en toen kwam *hij* er tussen. Het overkwam hem, want welke man is opgewassen tegen de verleidingskunsten van bloedmooie seksuele roofdieren.

Waarom is ze nog steeds zo verbitterd?

Ze trapt plots op de rem als een kraai voor haar ruit langs scheert.

Godsamme, uitgerekend bij het huis van Nathan bezorgt een kraai mij een doodschrik. Al is die schuinsmarcheerder zelf al jaren geleden uit Bergen vertrokken, God weet waarheen. Zou hij nog met die Loes zijn?

Na de schrik hervat ze haar gedachtegang, blijft tegelijk alert.

Morsen op vreemde matrassen, de echte liefde smoren in lage leugens en wellust, is een geliefd tijdverdrijf. In alle regionen van onze samenleving, zeker ook deze. Zij draaide via Nathan tijdelijk mee in dat wereldje. Tot die vijftien jaar jongere Loes hem voor haar neus wegkaapte.

Vera is nu bereid de bezem door haar eigen huis te halen, zo grondig dat geen muur overeind blijft.

Door het gehobbel over de kinderhoofdjes rammelt haar tas. Ze legt haar hand erop om de inhoud tot zwijgen te brengen.

Deze week wil ze ophelderen waarom ze zich haar hele leven schuldig en vol schaamte heeft gevoeld en nergens veilig. Haar werd de keel dichtgeknepen, haar hoofd tegen de badkamermuur gebonkt, haar rug aan gort gebeukt. Ze weet nog steeds niet waarom die wrede handen los gingen. Zelf heeft ze enkel muggen doodgeslagen, om niet weer een hele nacht te liggen piekeren. Had ze zelf maar gezoemd en van zich af geprikt. Om haar lage zelfbeeld op te krikken. Maar nee, elke sport op de ladder omhoog brak af in haar handen.

Voor jezelf opkomen was een brug te ver, een brug zonder pijlers.

Als ze haar stem verhief tegen haar moeder, zus of geliefde, begon ze meteen te stotteren. Alsof de wurggreep van een boa constrictor haar keel en benen afbond, haar verlamde. Natuurlijk had ze soms het behang van de muren af willen krabben, boze briefjes willen schrijven, keihard de waarheid in het gezicht willen smijten, maar ze deed het niet. Ze beheerste zich en slikte, dat kon ze als de beste.

Diep weg was ze bang voor de gevolgen: woede uitbarstingen van anderen, die haar bekogelden met een pijnlijk schot hagel.

Litanie was haar hoogste lied, in doodse stilte, alsof de doodstraf stond op zelfbepaling. Ongemerkt echter leggen de zachtmoedigen de bedrading voor de elektrische stoel zelf aan.

“Je bent een masochist, Vera Kelder, je hebt het aan jezelf te danken.”

Ze mindert vaart als ze de rotonde nadert. Ze neemt de eerste weg rechts, de Zeeweg, de weg naar zee, haar laatste rustplaats.

Aan haar linkerkant ontvouwt zich het duinlandschap waar ze vroeger vrolijk van werd, aan haar rechterhand dennenbomen.

Misschien het meest beschadigende was de sluwe indoctrinatie van haar moeder. Alles wat misliep, of niet deugde was Vera's eigen schuld. Zij begon er mee. Daarna namen anderen het stokje over. Uiteindelijk zij zelf. Zo lag schaamte op de loer als een schaduw die nooit wijkt.

In een uithoek van haar ziel woekert een schrijnend verlangen naar de ware liefde. Die niet ingeloste belofte drijft haar nu naar zee.

Ze had een clown van zichzelf gemaakt, met haar integere en warmhartige gedrag. Je kon het ook lafhartig noemen.

Een cliniclown binnen haar eigen treurige cirkel.

Hier op aarde heerst het recht van de sterkste en schoonste, de kracht-, macht- en prachthebbers. En de brutalen, de graaiers en haaibaaïen. Zelfs de christelijke doctrines lijken deze ongelijkheid te gedogen en vergoelijken. Je kunt de hemel niet verdienen, ook niet met goede daden. We zijn aangewezen op Gods genade. Blijkbaar kan Hij de hemelpoort lukraak openen. Boef of weldoener, het zal God een zorg zijn. Goed doen is voor de onnozele. Of speelt de hemel met andere wetten? Een wispelturige god kan geen God zijn.

“Al mijn moeite om goed te doen, de andere wang toe te keren, is vergeefs geweest. Of God bestaat domweg niet,” meesmuilt Vera door het gezoem van de motor heen.

Dat verwoestende schuldgevoel, die onbestemde angst waarmee ze elke dag ontwaakt. Altijd onzeker uit welke hoek het onheil vandaag komt aangewaaid. Haar huiver om boos te worden, haar obsessieve queeste naar een schuilplaats, een thuisplek. Ze wil er deze week aan zee mee afrekenen, voorgoed.

Vanaf vandaag ben ik de regisseur, denkt ze, hoewel, alsof een mens regie kan hebben over zijn leven. Wat een hoogmoedige flauwekul om dat te denken. Een beetje, genoeg om uit te voeren wat ik van plan ben.

Het scenario voor de apotheose heeft ze zorgvuldig uitgestippeld. God krijgt zeven dagen de kans om zich te openbaren, zwijgt Hij opnieuw, dan houdt niets Vera nog tegen.

De verantwoordelijkheid ligt bij God, beslist ze hoogmoedig. Nu ze niets meer te verliezen heeft, jaagt de dood haar geen schrik meer aan.

Haar rechterhand frommelt in de handtas op de passagiersstoel.

Ze voelt het metaal. Het is het pistool van haar vader, een Beretta model 92. Ze waren ooit één weekend samen, zonder haar moeder en zus. Ze hadden zich vermaakt met een wedstrijd schieten, wat ze wel vaker deden. Vera met de windbuks, hij met het pistool. Toen ze op kamers ging wonen nam hij haar mee naar zijn wapenkast. Hij viste de Beretta van de haak en zei: "Hier, voor mijn kwetsbare dochter. Als wapen tegen de bozemannenwereld; niet aan Ma vertellen."

Het wapen voelt ijskoud aan, ongenaakbaar, net als zij op dit moment. Ze aait over de loop als over de rug van een teckel. Dit zwart glimmende doodstuig stelt haar op een vreemde, ongekende wijze, gerust.

Vera mindert vaart als ze Bergen aan Zee binnen rijdt. De duinhuizen, het hotel Victoria links en de onderkomens van de Poolse arbeiders rechts. Alles herinnert ze zich als de dag van gisteren. Ze rijdt recht op het gigantische beeld af dat de rotonde siert, buigt naar links af en neemt dan meteen rechts de steile oprit naar haar hotel Nassau Bergen. Vera geeft haar gaspedaal een flinke duw als ze het duin oprijdt naar de parkeerplaats. Er staan slechts drie andere auto's.

Het is eind mei, de week voor Pinksteren, nog net laagseizoen.

Hotel Nassau Bergen, opgetrokken uit gele bakstenen en afgedekt met rode dakpannen rijst hoog op uit de duinen. Als een reusachtig fort, dat overdag waakt over haar bewoners en bezoekers van Bergen aan Zee, en in de nacht over de schippers met hun schaars verlichte vissersboten.

Tien minuten nadat Vera op de koperen bel bij de receptie heeft gedrukt, verschijnt aan het einde van de gang een lange

forse man. Midden vijftig, schat ze de hotelier. De man draagt een donkerblauw jasje, correct streepjes overhemd en een bijpassende clubdas vol met gouddraad geborduurde schelpjes. Zijn corduroy broek slobbert langs zijn reuzenstaken, zijn voeten steken in suède gaatjesschoenen, brogues. Zijn pikzwarte haar begint bijna blauw te glanzen onder de lichtval in de ontvangstruimte. In zijn nek krult het op, aan zijn slapen grijst het. Zijn kaken zijn glad geschoren. Hij heeft zich niet laten verleiden door de hedendaagse trend van minimale snor-metbaard combi.

Op zijn aristocratische gelaat ligt de boodschap: mij maak je de kop niet gek.

Zijn zompige loop en dikke buik verraden een hedonistische, misschien zelfs luie inslag. Dat hoeft niet een minpunt te zijn, vindt Vera. Veel intelligente mensen zijn sloom van aard. De luitenant Oblomov van Gontsjarov is daar het literaire bewijs van.

Vroeger kregen bollebozen geen extra werkjes. Ze maakten van lanterfantien een kunst. Als je ouders van adel waren en voldoende bemiddeld, kon je je permitteren het leven van een dandy te leiden. Onmiskenbaar is deze man een afstammeling van de familie die dit ooit majestueuze hotel uit de grond heeft gestampt.

Een man als deze jaagt haar geen angst aan. Volslank, met pretwangen en een ongevaarlijke blik.

“Welkom, mevrouw, excusez-moi, ik was net aan de koffie.”

“Geen probleem, mijnheer, ik ben Vera Kelder.”

Het klonk even excuserend.

De nazaat steekt zijn hand uit en bast “Van Hoogstraaten.”

Hij laat zich in een comfortabele bureaustoel zakken. Met een diepe frons tuurt hij op het computerscherm.

“De bruidssuite,” broemt hij en terwijl hij Vera vorsend aanstaart:

“De bruidegom is in aantocht?”

De vraag verrast haar. Ze besluit een rookgordijn op te trekken.

“Dat moet nog blijken, mijnheer van Hoogstraaten.”

Met een stevige lach veert de luiwammes achterover in zijn bureaustoel. “U maakt een grapje, mevrouw? Toch geen ruzie?”

“Mijn hele leven is wachten op Godot,” glimlacht ze mysterieus, “maar ruzie, nee, mijnheer, dat haat ik.”

“Zo mag ik het horen, mevrouw.” Hij kijkt haar luttele seconden doordringend aan, maar stelt verder geen vragen. Of hij nu denkt dat haar bruidegom Godot heet of dat er meer achter haar opmerking schuil gaat, is onduidelijk.

Met een gracieus gebaar van ‘kijk, uw trouwring’ houdt de gastheer een goudkleurige sleutel met nummer 70 in de lucht.

“Einde gang rechts, de lounge door, links de trap op en dan ligt uw suite aan het einde van alles. Uw koffers?”

“Eén rolkoffer, mijnheer, ik loods ‘m zelf naar het einde van alles.”

“Veel genoeg met uw verblijf hier, mevrouw. Als er iets is...”

Niet door kleding en schoenen, maar door de attributen voor haar moordplan is haar koffer loodzwaar. Ze rolt ‘m toch maar niet, bang dat de wieltjes het donkerblauwe velours met de gouden schelpen, dezelfde figuurtjes als op zijn das, zullen beschadigen.

Niets kapot maken, niemand tot last zijn, dat is de mantra die haar moeder er bij haar heeft ingeramd. Zelf daarentegen schroomde zij niet overdonderend alom aanwezig te zijn. Als ze naar de wc moest gilte ze ‘Ik ben er even niet!’ Alsof ontluisterende walmen niet bij haar leven hoorden. Dat ‘even’ breidde zich voor Vera als een olievlek uit. Ze was meer niet dan wel aanwezig. Wc-angst groeide uit tot een fobie. Stankschaamte.

Misschien heb ik onbewust naar het einde van alles toegewerkt, denkt ze, terwijl ze sjouwt en tilt, en heb ik al vroeg mijn zinnen gezet op een vlucht uit deze wrange wereld.

Haar kamer is zelfs fraaier dan de brochure beloofde. Ze loopt meteen naar de raamkant met het balkon. Zover haar blik reikt strekt de zee zich uit. De horizon toont een scherpe streep waar de aarde eindigt en de hemel begint. De zee, dat prachtige monster met zijn onmetelijke diepten en raadselachtige stromingen, spuwt beherst strepen schuim uit richting kust.

Het strand zelf is aan haar oog onttrokken door een hoge duinenrij vlak voor haar neus. Dicht ingeplant helmgras, bruin verkleurd door de winterkoude, knielt en buigt in de wind voor de machtige Neptunus. Meeuwen wuiven hem als kleine serafijnen koelte toe.

Vera draait zich om naar het tweepersoonsbed, duidelijk het pronkstuk van de kamer.

Een beslissende plek, peinst ze, indicatie voor een hoopvol of hopeloos huwelijk. Alles wat zich hier ooit heeft afgespeeld is aan haar oog onttrokken door vakkundig strak getrokken beddengoed.

Stijf gesteven linnengoed met een brede gouden bies. De kleur goud herhaalt zich in het behang, de deurknoppen van de kasten, de voeten van de lampenkappen. Het is per slot van rekening de bruidssuite, al is een huwelijk niet altijd goud wat er blinkt. Eerder een vredig ogend bosmeertje, waarin je onherroepelijk wordt meegezogen, zodra je voeten het onderliggende drijfzand betreden. Een pasgetrouwd stel heeft er geen flauw vermoeden van.

Legio arme stakkers komen meteen van een koude kermis thuis. Haar borsten zijn te klein of nep, haar vagina zo wijd als een zee-gat, zijn jongeheer te iel, te fors of weigert dienst. Hij wil alleen maar sport kijken en zij heeft een ochtendhumeur.

“Nu kan ie wel weer, sarcast.” Vera onderbreekt bruusk haar eigen gedachtegang.

De laatste jaren is hardop in of tegen zichzelf praten een gewoonte geworden. Een alleenstaanden-handicap.

Ze monstert de kamer op geschikte verstopplekken. Binnenin de kasten is te riskant. Nieuwsgierige schoonmaaksters kunnen er in rommelen. Onder het bed in het midden aan het hoofdeinde, net buiten bereik van de stofzuiger, zou kunnen. Ze tilt de flessen rode wijn uit de felrode rolkoffer en duwt ze fles voor fles behoedzaam onder de boxspring. De dikkere fles korenwijn past er waarachtig ook onder. Eerst even tot rust komen.

Vera loopt met de korenwijn in haar hand de badkamer binnen.

Ze ontmantelt een plastic beker van haar hoesje en schenkt er een flinke scheut in.

Terwijl ze een slok neemt ziet ze zichzelf in de spiegel staan.

Altijd even een schok. Een vervreemdende confrontatie: dat haar innerlijke leven bij dat uiterlijk hoort. Een beperkende huls die zich nauwelijks onderscheidt van die van andere primaten.

Wij mensen nemen maar aan, dat dieren geen noemenswaardig geestesleven bezitten, denkt ze. Waarschijnlijk hebben die andere primaten, wellicht zelfs het hele dierenrijk, een veel rijker innerlijk leven dan wij vermoeden.

Ze las eens over een mierenkolonie, die zich weet te beveiligen door poortwachters aan te stellen. Deze vrouwelijke wachters controleren elke mier, door hem of haar met hun voelspriet af te tasten.

#MeToo is nog niet uitgevonden in het dierenrijk. Ze weren vreemde snuiters en zorgen dat hun stad, de mierenhoop, niet bedreigd of overbevolkt raakt. Bij ernstige bedreigingen vallen ze de tegenstander aan en laten zich desnoods ontploffen, zodat de vijand alsnog wordt uitgeschakeld door een fontein van hun gif. Zelf gaan ze onherroepelijk dood aan hun gifploff. Zelfopoffering ter wille van je groep, piepkleine heldinnen.

Daar staat ze, haar spiegelbeeld. Een haar overbekende en toch vreemde vrouw, met een plastic beker goudgele korenwijn in haar rechterhand.

Het went nooit, jezelf zien. Althans voor Vera. Alsof haar lichamelijke verschijning niet strookt met haar werkelijke identiteit.

Narcisten identificeren zich juist met hun spiegelbeeld, zijn er dol op.

Dit uiterlijk. Vanaf het moment dat haar moeder en zus haar er op wezen dat ze een buitenkant had waar van alles aan mankeerde, schaarde ze zichzelf onder de lelijke eendjes. Met het Lelijke Eendje kon ze zich moeiteloos identificeren. Evenals met Assepoester. Na jarenlange moedertucht en zusterpesterijen zou ze verlost worden door haar prins en samen hun geluk tegemoet dansen.

Ze heeft nu een realistischer kijk op zichzelf.

Ze ziet een slanke vrouw van middelbare leeftijd met golvend blond haar langs een lange ranke hals. Achter de doorzichtige pony een frivole lok achterwaarts. Pas laat in haar leven ontdekte